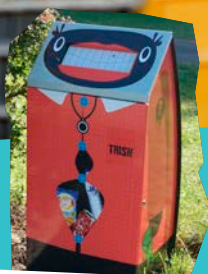

MIK MAK

EDITIE 08
HERFST
2019

CLUBBLAD VOOR
MIKMAKKERS

**VERSIER JE
EIGEN AFVALBAK**

**EEN SCHONE
NATUUR**

**HET
KRINGLOOP-
BEDRIJF**

VIJF HELE GOEDE REDENEN

Waarom je vrienden en vriendinnen
ook lid van MikMak moeten worden:

- 1 **OMDAT JIJ LID BENT. DUH...**
- 2 **ZE KRIJGEN EEN GAAF STARTERSPAKKET.**
- 3 **ZE KRIJGEN VIER KEER PER JAAR HET MIKMAK-CLUBBLAD.**
- 4 **ZE MOGEN GRATIS NAAR MIKMAK-EVENTS.**
- 5 **JULLIE ZITTEN GEZELLIG IN HETZELFDE TEAM!**

Wil jij hier de volgende keer staan? Stuur dan je leukste foto in je MikMak-outfit en vijf vingers in de lucht naar mikmak@oss.nl!

EN JULLIE MAKEN JE BUURT NATUURLIJK SCHONER!

Waar wacht je nog op? Ga naar www.mikmakkers.nl en meld je vrienden en vriendinnen aan. Het lidmaatschap is gratis voor kinderen tussen 5 en 12 jaar.

CLUBBLAD VOOR MIKMAKKERS

LEUK OM TE DOEN 4

INTERVIEW 6

MIKMAKKERSDAG 8

DE KRINGLOOP 9

KORT NIEUWS 10

EEN SCHONE NATUUR 12

MIKMAKKERS IN ACTIE 14

VRIENDENBOEKJE 16

DE VRIENDEN VAN
HOLLE BOLLE GIJS 18

PUZZEL 20

Dit clubblad is speciaal voor alle leden van MikMak, de club voor kinderen tussen 5 en 12 jaar die de strijd aangaan met zwerfafval in hun buurt. Lid worden is gratis, kijk op www.mikmakkers.nl.
De volgende uitgave verschijnt in de winter.

Redactie: Texpert • Ontwerp: Circa Twee • Drukwerk: Wihabo • Verspreiding: dePostBode
MikMak is een initiatief van de gemeente Oss • mikmak@oss.nl • tel. 14-0412

LEUKOMTEDOEN!

MIK
MAK

TV-UITZENDING HOU 'T SCHOON DE AFVALRACE

Iedere zondagmiddag komt Hou 't Schoon De Afvalrace op televisie (RTL 8). Ze vertellen dan heel veel over afval. Ook Oss heeft aan de race meegedaan. Op 6 oktober (om half vier of half vijf) kun je dat zien. Ook MikMakkers hebben meegedaan! Kijk je mee?

Psst... kun je dan niet kijken? Op 12 oktober komt de aflevering nog een keer op tv!

DE ENIGE ECHTE MIKMAK- SPAARKAART!

Misschien heb je 'm al gevonden: de echte MikMak-spaarkaart. Bewaar 'm goed of hang 'm ergens op.

Bij de spaarkaart zitten stickers. Daarmee kun je bijhouden hoe vaak je hebt opgeruimd. Is je kaart vol? Stuur ons dan een foto van de spaarkaart en ontvang een leuke verrassing!

WORLD CLEANUP DAY*

**Dat betekent: 'Wereld Opruim Dag'.*

Op zaterdag 21 september is het World Cleanup Day. Dat is de grootste opruimactie die er bestaat. Over de hele wereld gaan mensen de straat op om zwerfafval op te rapen. Doen jullie ook mee?

Vorig jaar werd wel 88 miljoen kilo zwerfafval opgeraapt! Dat is acht keer het gewicht van de Eiffeltoren!

OERFESTIVAL DE MAASHORST

Stoer, spannend, ruw en echt. Tijdens Oerfestival De Maashorst barst het oergebied in Brabant van activiteiten vol natuur, cultuurhistorie, archeologie en food. Gezellige oerevents, oerlekkere gerechten, stOERE activiteiten: het wordt een herfstvakantie om nooit meer te vergeten. Kom jij ook?

13 t/m 20 OKTOBER 2019

OERFESTIVAL
DE MAASHORST.NL
EDITIE 2018

WEEK VAN DE DUURZAAMHEID

Op 10 oktober is het de Dag van de Duurzaamheid. Maar in Oss vinden we een dag niet genoeg. Daarom vieren we hier de Week van de Duurzaamheid: van 6 t/m 12 oktober. Er zijn dan allerlei leuke activiteiten.

Op woensdagmiddag 9 oktober kun je bijvoorbeeld samen met Meneer Gijs zwerfafval gaan opruimen in het Elzeneindpark. En je kunt er gezonde groentespiesjes maken. Of wil je graag een keer meevaren op onze zwerfafvalboot Skön Schip? Geef je dan op!

Meer informatie kun je vinden op: www.duurzaamoss.nl.

NIET VERGETEN!

In juni hebben jullie een vrijkaartje gekregen voor speeltuin Elckerlyc. Ben jij al geweest?

En grote MikMakkers, zijn jullie al bij Bloesem in Herpen langs geweest voor een kopje koffie of thee met wat lekkers?

Niet vergeten! De vrijkaartjes en tegoedbonnen zijn geldig tot 1 januari 2020.

In het vorige clubblad kon je lezen over het nieuwe Duurzaamheidsplein Oss. Het Kringloopbedrijf hoort daar ook bij. Maar wat gebeurt daar allemaal? Mariola van Rooij werkt er, en vertelt er graag over. Lees je mee?

"ER KOMT VAN ALLES VOORBIJ BIJ HET KRINGLOOPBEDRIJF!"

Kringloop bedrijf Oss

Veel plezier met je aankopen!

Wat voor werk doe je precies?

"We kijken naar de spullen die mensen brengen naar het Duurzaamheidsplein. Sommige kunnen namelijk nog een keer gebruikt worden. Mijn werk is heel afwisselend. Meestal sta ik op de afdeling met kleding. Dan bekijk ik alle kleren die binnenkomen en sorteer ik ze. Ik beoordeel of ze schoon zijn en of er geen gaatjes in zitten. Maar soms sta ik ook bij de sortering van andere spullen. Daar zie ik echt van alles voorbij komen."

Wil jij ook een keer kijken hoe het werkt op Duurzaamheidsplein Oss? Er worden rondleidingen gegeven voor scholen. Vraag jouw meester of juf of jullie een keer mogen komen kijken.

Wat dan allemaal?

"Bankstellen, pannen, boeken, kasten, rollators... echt alles! Het gekste wat ik ooit gezien heb was een potje met daarin een kreeftje. Wel een beetje griezelig! Bij al die spullen kijken we wat opnieuw gebruikt kan worden en wat niet."

Waarom is het zo belangrijk om spullen te hergebruiken?

"Het is toch zonde om spullen die nog goed zijn weg te gooien? Als je er iemand anders blij mee kunt maken, waarom dan niet? Zo maken we minder afval. En mensen die wat minder geld hebben, kunnen zo ook leuke dingen kopen."

Wie komen er allemaal langs bij het Kringloopbedrijf?

"Echt iedereen! Jong en oud. En ook kinderen. Iedereen komt weer andere spullen brengen. Dat bewijst maar weer: iedereen kan recyclen!"

Waar gaan al die spullen naartoe?

"De dingen die nog mooi schoon en heel zijn, gaan naar de kringloopwinkel. Daar kunnen mensen ze kopen en zo opnieuw gebruiken. Spullen die we echt niet meer kunnen gebruiken, gaan naar de demontagehal. Daar worden ze uit elkaar gehaald. De losse onderdelen worden daarna in de gescheiden afvalcontainers gegooid. Die spullen worden weer gebruikt als grondstof om weer nieuwe producten van te maken."

ZONDAG 6 OKTOBER 2019
VAN 14.00 UUR TOT 17.30 UUR

Bij openluchttheater Hoessenbosch, aan het einde van de
Hoessenboslaan in Berghem (voor je navigatiesysteem:
postcode 5351 PB, huisnummer 51)

**VOOR ALLE
MIKMAKKERS,
GROOT
EN KLEIN!**

HET IS WEER TIJD VOOR EEN NIEUWE MIKMAKKERSDAG!

**Op 6 oktober is het weer zover:
MikMakkersdag! We gaan er met z'n allen
een supermiddag van maken, met leuke
activiteiten voor kleine en grote MikMakkers!**

Wat gaan we doen?

- Alex en hond Joy komen. Dat is de hond die zwerfafval opruimt!
- Hou je van slopen en knutselen? Ontdek dan bij Repair Kid wat je allemaal kunt doen met elektrische apparaten!
- Er zijn weer heel veel leuke activiteiten, zoals boogschieten, boomklimmen, golfen en katapult schieten.
- Een echte fotoshoot
- We sluiten de dag samen af met de aflevering van Hou 't Schoon De Afvalrace in Oss.

Wat moet je meenemen?

- Doe niet je mooiste kleren aan!
- Neem wel je hesje, petje en naamplaatje mee.
- Je emmer en knijper mag je thuislaten.
- Je mag een vriendje, vriendinnetje, broer of zus meenemen. Gezellig hè?
- Eten en drinken hoeft je niet mee te nemen. Daar zorgen wij voor.

Meer weten? Kijk op www.mikmakkers.nl.

Belangrijk! (Voor je ouders)

Heeft je kind dieetwensen? Geef die dan even door bij de aanmelding. Ook vinden we het fijn als je vooraf toestemming geeft om de beelden te delen in de aftermovie.

MELD JE AAN?

Komen jullie ook? Geef je dan nu op!
Stuur een mail naar: mikmak@oss.nl.
Geef daarin even aan met hoeveel mensen je komt en wat je telefoonnummer is.

VAN APPELSCHIL NAAR NIEUWE APPEL DE KRINGLOOP VAN GFT

Wist je dat...
... de natuur ook composteert?
Daar gaat dat alleen veel langzamer!

Hierdoor krijg je biogas.
Dat gas kun je bijvoorbeeld gebruiken om op te koken.

Als je een appel eet, blijft het klokhuis over.
Dat klokhuis gooi je in de groene afvalbak.

Dat afval wordt opgehaald en naar de fabriek gebracht.

Hier wordt het afval vergist. Dan breken bacteriën het afval af. Deze bacteriën heten 'micro-organismen'. Moeilijk woord, hè?!

De rest van het afval wordt gecomposteerd. Ook al zo'n moeilijk woord... Bacteriën en schimmels breken het afval af tot een soort bruine drab.

Soms zitten er nog stukjes plastic en glas bij. In de fabriek halen mensen deze eruit.

Daarna zeven ze het compost.

De grote stukken kun je gebruiken in de tuin.

De kleine stukken worden biobrandstof. Dat kun je voor van alles gebruiken: voor motoren in fabrieken en om auto's op te laten rijden bijvoorbeeld.

AFVALDAG OP DE FONKELING

2 juli stond bij basisschool De Fonkeling in Berghem in het teken van afval. Kinderen konden een kijkje nemen bij de vuilniswagen. Ook werden er gastlessen gegeven over afval scheiden. De drummende vuilnismannen gaven zelfs een echte drumworkshop! Én... Alex en hond Joy van Enjoycleaningup kwamen langs om samen met kinderen te speuren naar zwerfafval. De hele buurt is nu weer schoon.

Psst... wil jij hond Joy ook een keer ontmoeten? Kom dan naar de MikMakkersdag op 6 oktober. Dan komen Joy en haar baasje Alex namelijk ook!

Heb jij al van de TrashTag Challenge gehoord? Mensen maken een foto van een plek waar zwerfafval ligt. Dan ruimen ze het zwerfafval op, en maken daarna nog een foto. Zo kun je meteen zien hoe je met opruimen een verschil maakt! En het leuke is: mensen gaan hierdoor nadenken over het afval om hen heen. Zo gaan ze hopelijk vaker iets opruimen, net als jullie!

Doen jullie ook mee met deze uitdaging? Stuur je foto's naar mikmak@oss.nl. De leukste foto's zetten we in het volgende clubblad.

Moeilijke woorden?

Dat is nog best een lastig woord: 'TrashTag Challenge'.

- 'Trash' betekent 'afval'.
- 'Tag' betekent zoiets als 'laten zien'.
- 'Challenge' betekent 'uitdaging'.

Dus eigenlijk heet het de 'afval-laten-zien-uitdaging'.

BALLONNEN

Ballonnen! Die zijn natuurlijk heel leuk op een feestje. Maar als ze in de natuur komen, is dat niet zo goed. Vogels komen bijvoorbeeld vast te zitten in het lintje. En sommige dieren eten de ballon op, omdat ze denken dat het eten is.

Ballonnen kunnen heel hoog komen. Wel 2 of 3 kilometer. Dat is ongeveer 10 keer zo hoog als de Eiffeltoren! De grote ballonnen waarmee de weerman het weer voorspelt, komen nog veel hoger. Tot wel 50 kilometer. Dat is 5 keer zo hoog als de Mount Everest, de hoogste berg ter wereld!

Ballonnen kunnen ook heel ver vliegen. Ze komen soms wel 70 kilometer verderop terecht! En er zijn ballonnen die meer dan 200 kilometer vliegen! Maar de ballon van de 6-jarige Joshua vloog wel heel ver. Helemaal van Engeland naar Australië!

Ballonnen blijven niet voor altijd in de lucht zweven. Na een tijd kunnen ze bijvoorbeeld knappen, of ontsnapt de lucht eruit. De meeste ballonnen vliegen ongeveer 5 tot 16 uur.

WINNAAR VAN DE PRIJSVRAAG

Ron van Grinsven was de puzzelwinnaar van het vorige nummer. Daarom zijn we op bezoek geweest bij hem in de klas. Eerst hebben we verteld over MikMak, en daarna gingen we met z'n allen kijken bij de containerwagen. Dat is een auto die grote containers met afval wegbrengt. Wat was die groot! Daarna mocht Ron nog een stukje meerijden in de containerwagen.

Wil jij ook dat we bij jou in de klas komen? Maak dan snel de puzzel achterop het blad. Wie weet ben jij de volgende winnaar!

MikMakkers ruimen zwerfafval op. Maar jullie zijn niet de enigen! In het vorige nummer kon je al lezen dat bijvoorbeeld wormen meehelpen met opruimen. Maar andere bodembeestjes en planten helpen ook een handje mee. Samen ruimen ze al het natuurlijke afval op. Kijk je mee?

SLAKKEN

Ook slakken helpen mee. Ze eten bijvoorbeeld dode blaadjes, maar ook dode regenwormen en andere kleine diertjes die niet meer leven.

EEN SCHONE NATUUR

ZO DOEN ZE DAT!

PISSEBEDDEN

Heb je weleens een oude tak van de grond opgeraapt? Grote kans dat daar pissebedden onder zaten. Zij houden van de blaadjes en oud hout, en eten dat op.

VLIEGEN

Vliegen eten ook heel veel natuurlijk afval op, zoals dode blaadjes. Maar ook dode dieren en poep. Je hebt vast wel eens van die dikke bromvliegen op een hondendrol gezien, toch?

WIST JE DAT...

...een paddenstoel onder de grond heel groot kan zijn? Boven de grond zie je maar een heel klein stukje. Maar de draden van een paddenstoel die onder de grond liggen, kunnen zo groot zijn als een walvis!

SCHIMMELS

Niet alleen dieren helpen bij het opruimen van afval. Ook schimmels doen mee. Je hebt ze vast wel eens gezien in het bos. Het bekendste voorbeeld van een schimmel? De paddenstoel!

Schimmels werken vooral in de herfst. De grond is dan nog lekker warm en het regent veel. Daar houden ze van. De schimmels eten dode takken en blaadjes op. Daar maken ze voedingsstoffen van voor de bomen. Die nemen dat weer met hun wortels op.

NATUURLIJK AFVAL?

Als MikMakker ken je natuurlijk veel soorten afval, zoals plastic flesjes, blikjes en schillen. Maar de natuur maakt zelf ook afval. Wat voor afval dat is? Bijvoorbeeld dode taken, poep van dieren en op de grond gevallen vruchten en bladeren.

HET VERWONDERHUIS

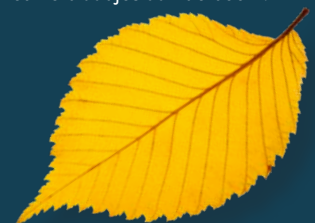
Wil je eens zien hoe dat opruimen in de natuur werkt? Ga dan eens naar het Verwonderhuis bij kinderboerderij De Elzenhoek. Hier kun je van alles leren over dierengedrag en afval in de natuur.

DE KRINGLOOP VAN HET LEVEN

Je hebt vast wel eens van de 'kringloop van het leven' gehoord. Maar wat is dat nou precies? Dat betekent dat dingen die in de natuur dood zijn gegaan, worden gebruikt voor nieuwe dingen in de natuur.

Een voorbeeld! In de herfst vallen de blaadjes van een boom op de grond. Beestjes en schimmels halen die blaadjes uit elkaar en maken er hele kleine stukjes van. Regen zorgt ervoor dat die stukjes in de grond wegzinken. Zo komen er ook weer voedingsstoffen in de aarde. De boom neemt deze voedingsstoffen op met zijn wortels, en zo groeien er weer er nieuwe blaadjes aan de boom. Een kringloop dus!

MIKMAKKERS IN ACTIE!

Ploggen in het Elzeneindpark, samen met meneer Gijs en het Sport Expertise Centrum.

JJ, Kane, Dante en Jess hebben zwerfafval opgeruimd langs de Maas. Ze kwamen thuis met vier volle emmers. Goed gedaan!

Leerlingen van De Fonkeling kregen uitleg over het werk van Alex en hond Joy. Daarna ruimden ze samen zwerfafval op in de buurt.

Ook Chantal van Zandvoort hielp mee met opruimen. Slim hè, hoe ze de zak aan het karretje heeft vastgemaakt!

Wat een stoere foto van Mirthe van Hest!

KENNISMAKEN MET MIKMAKKERS

WIE BEN IK?

NAAM: Linda

LEEFTIJD: 9

WOONPLAATS: OSS

LATER WORD IK: toneelspeler!

MIJN GROOTSTE DROOM: dat mijn opa terugkomt.

MIJN FAVORIETE

FILM

uglydolls

TV-PROGRAMMA

huizen herrie

BOEK

Donald Duck

DIT EET IK HEEL GRAAG:

Pizza + Shushi

EN DIT LUST IK ECHT NIET:

onderweten

HIER BEN IK FAN VAN:

Muziek

IK RIJN HET LIEFST SAMEN OP MET:

Saefi Maria

HIER HEB IK VOOR HET LAATST OPPERUIMD:

In De Straat

AFVAL OP STRAAT VIND IK:

Stom ben nodig

MIJN HOBBY'S:

Dansen
zingen
Scouting
voet bal

DAAROM BEN IK MIKMAKKER:

om dat het beter is voor de natuur

MIJN LIEVELINGSVAK OP SCHOOL:

gym
spelling

DE VRIENDEN VAN HOLLE BOLLE GIJS

'Papier hier!' Ben je weleens in de Efteling geweest? Dan heb je vast ook Holle Bolle Gijs gezien! Holle Bolle Gijs is misschien wel de leukste afvalbak van Nederland. Maar wist je dat er nog meer mooie afvalbakken zijn?

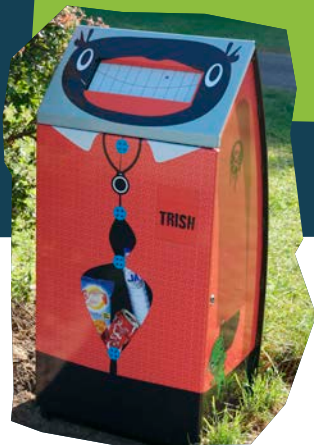

PRATENDE AFVALBAK

Deze afvalbak ziet er misschien wat saai uit, maar dat is hij niet! Als je er afval in gooit, zegt hij namelijk: 'Bedankt voor je rotzooi'. Vriendelijk, hè!

BOERENDE AFVALBAKKEN

Heb jij weleens een afvalbak een boer horen laten? Deze afvalbakken kunnen het. En ze zien er ook nog eens heel grappig uit. Doordat ze zo opvallen, gooien mensen er hun afval sneller in. Zo blijft er minder zwerfafval liggen.

AFVALBAKKEN MET TUINTJES

Wist je dat sommige afvalbakken hun eigen tuintje hebben? Zoals deze bakken. Dat ziet er gezelliger uit. Ook doen mensen hun afval daardoor in de afvalbak, in plaats van dat ze het ernaast zetten.

HATTRICK AFVALBANKJES

Ja, je leest het goed. Dit zijn geen afvalbakken, maar afvalbanken. Je kunt erop zitten, maar je kunt er ook afval in weggooien. Hoe? Door te scoren! Onderaan zit namelijk een gleuf, waar je flesjes en blikjes in kan trappen. Net als bij voetbal!

WIST JE DAT...

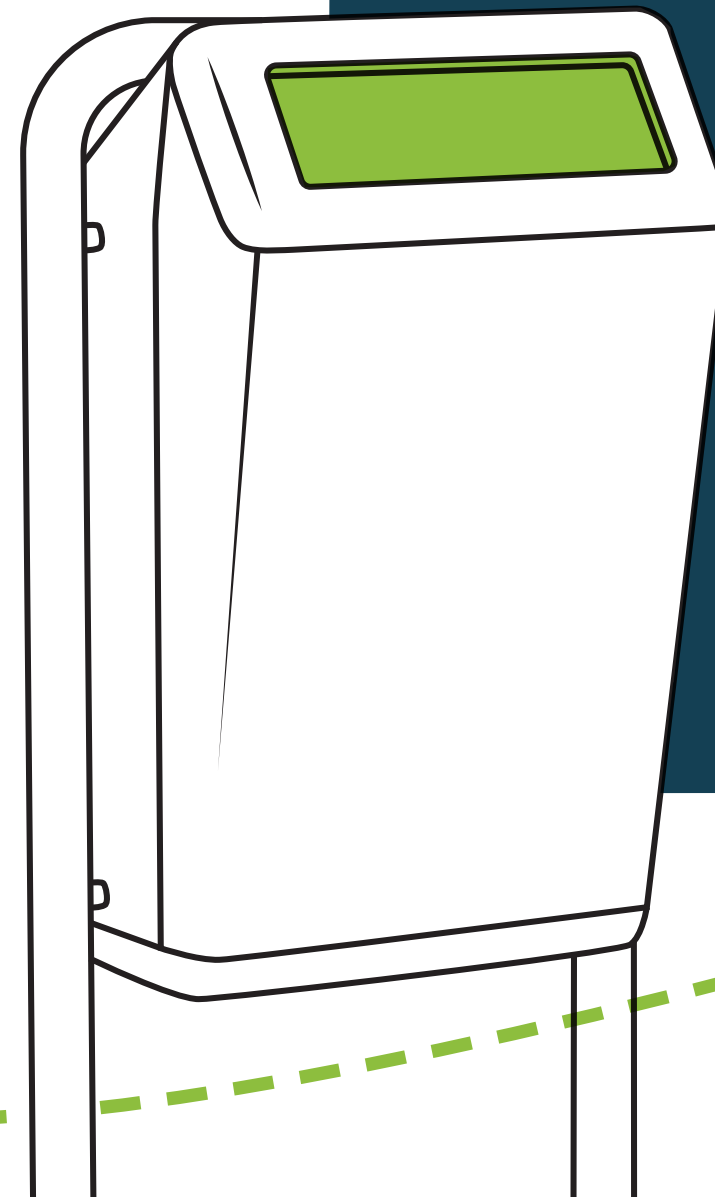
...'hattrick' een woord uit het voetbal is? Het betekent dat iemand drie doelpunten in één wedstrijd maakt.

WIN! VERSIER JE EIGEN AFVALBAK!

Kun jij ook een mooie afvalbak bedenken? Maak hiernaast je eigen ontwerp voor een afvalbak.

Is je ontwerp af? Mail het dan naar mikmak@oss.nl. Van de mooiste inzending maken we een sticker voor op een echte afvalbak bij jou in de buurt.

PUZZEL

Stuur jouw oplossing naar mikmak@oss.nl. Uit alle goede antwoorden trekken we één winnaar. Die wint... een bezoekje van de vuilniswagen op school!

N	E	M	R	O	W	G	B	O	T
M	R	I	K	O	E	D	O	A	R
A	E	K	R	I	M	G	O	F	A
A	D	M	I	N	E	M	M	V	S
Z	N	A	N	S	O	P	E	A	H
R	E	K	G	E	S	L	D	L	T
U	L	K	L	C	L	A	L	B	A
U	A	E	O	T	A	N	A	A	G
D	K	R	O	A	K	T	N	K	B
G	F	T	P	W	I	N	K	E	L

AFVALBAK
BALLON
BOOM
DUURZAAM
GFT

INSECT
KALENDER
KRINGLOOP
MIKMAKKER
PLANT

ROMMEL
SLAK
TRASHTAG
WINKEL
WORMEN

OPLOSSING:

.....

